

GEÇİRİMLİLİK

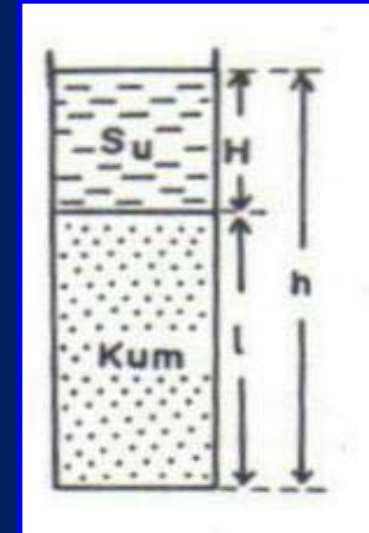
(Hidrolik iletkenlik= Permeabilite)

(Hydraulic conductivity=Permeability)

Darcy Yasası

(1856)

$$Q = K * A * \frac{h}{l}$$

Hidrolik iletkenlik?

Darcy katsayısı?

Hidrolik yük?

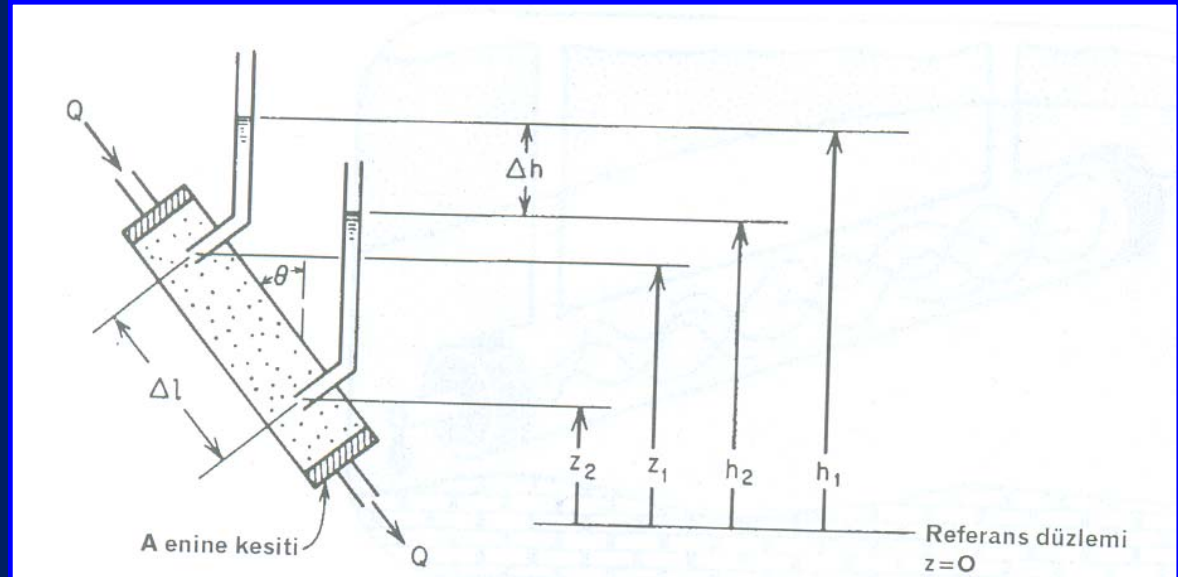
Hidrolik yük farkı?

Hidrolik gradyan(=hidrolik eğim)?

Yeraltısuyu akım yolu uzunluğu?

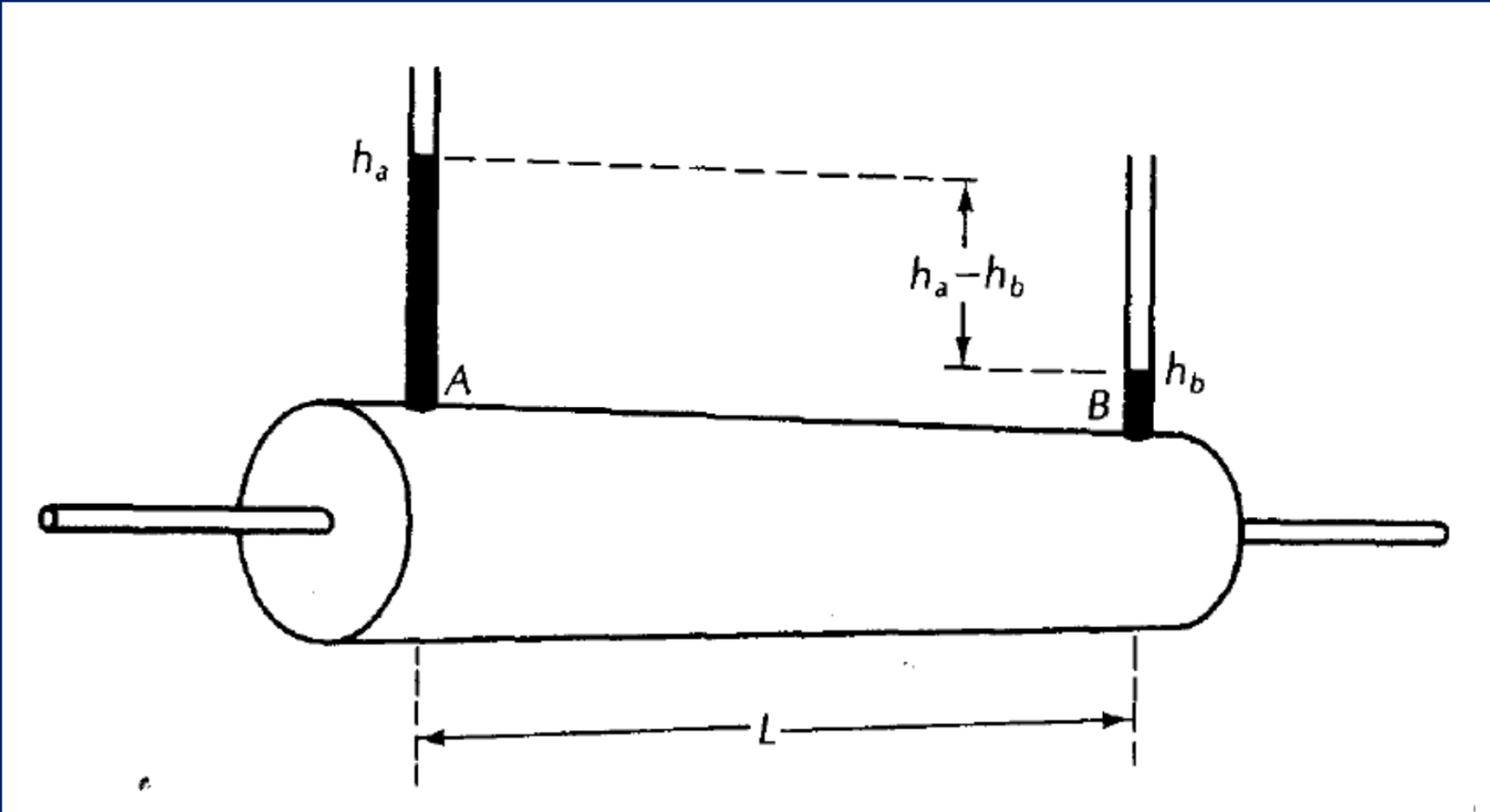
Laminar akım?

Kesit alanı?

Darcy düzeneği

Darcy, gözenekli ortamda su akımının **yükteki azalma** ile doğru orantılı ve katedilen akım **uzunluğu** ile ters orantılı olduğunu ispatlamıştır.

$$Q = K * A * \frac{h}{l}$$

Akım yolu üzerinde birim mesafedeki yük kaybı
Bernoulli Denklemi!!

$$K = \frac{\gamma}{\mu} * k$$

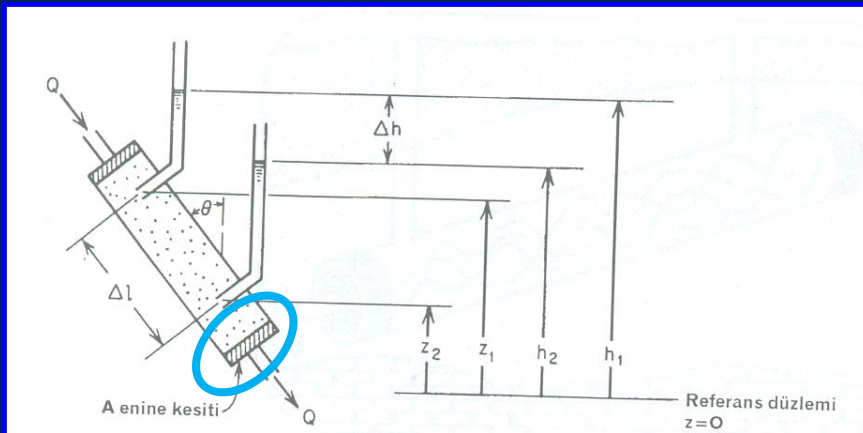
20.3 °C'da 1'e eşit
20 °C'da 0.993'e eşit
21 °C'da 1.018'e eşit

K= Darcy katsayısı m/s

k= geçirgenlik katsayısı m/s

γ = Suyun birim hacim ağırlığı N/m³

μ = Suyun viskozitesi N.s/m²

Hidrolik eğim-Hidrolik gradyan

(Birim mesafedeki hidrolik yük kaybı)

Bernoulli denklemi

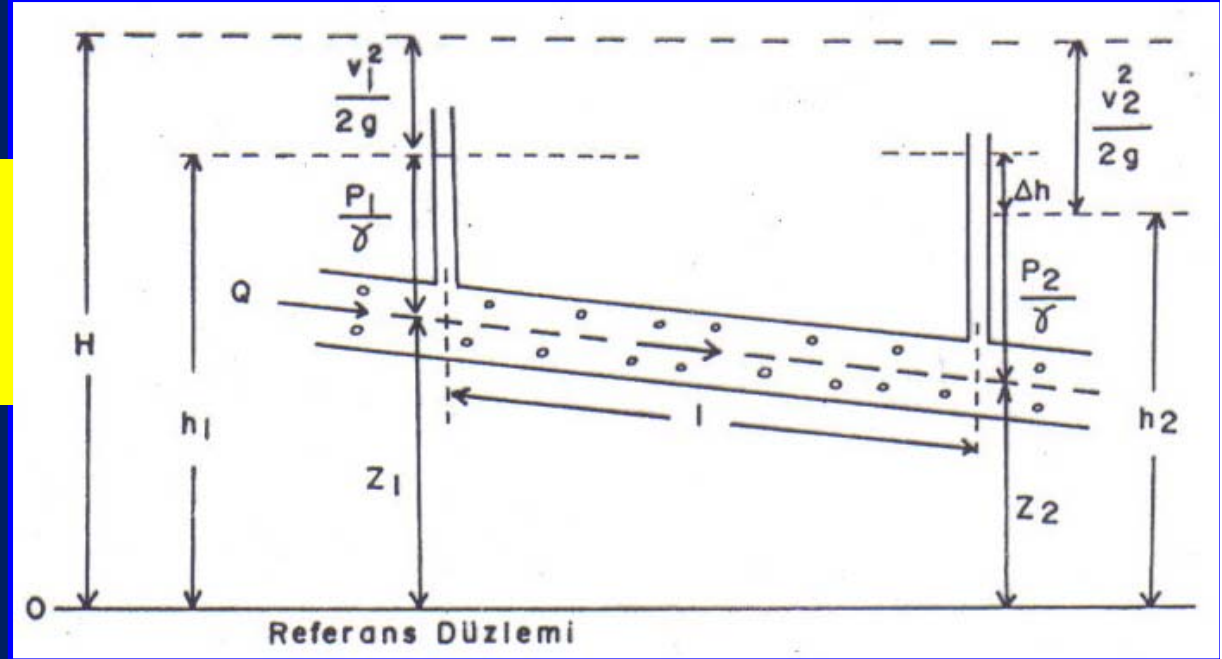
Potansiyel
Yükseklik

Basınç
Yüksekliği

Hız
Yüksekliği

$$H = Z + \frac{P}{\gamma} + \frac{V^2}{2g}$$

Enerji çizgisi H sabit

H: Hidrodinamik basınç veya enerji çizgisi yüksekliği- m

Z: Potansiyel yükseklik (Noktaların referans düzlemine göre yüksekliği)

P: Hidrostatik basınç- N/m²

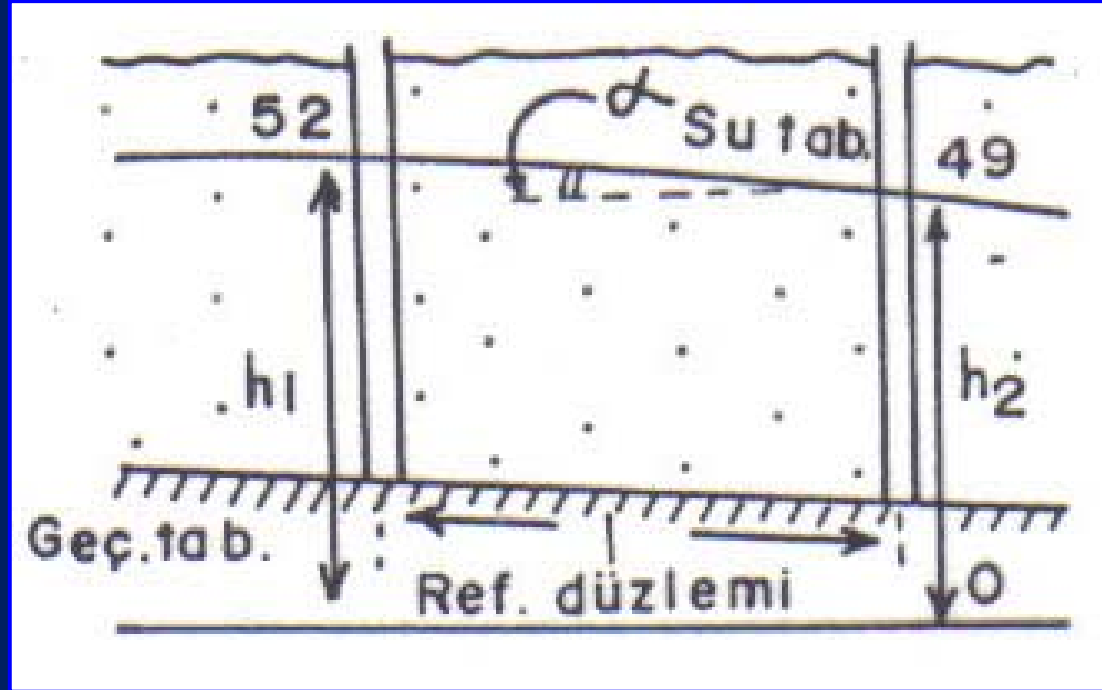
γ: Suyun birim hacim ağırlığı – N/m³

V: suyun akış hızı- m/s

g: yerçekimi ivmesi- m/s²

HİDROLİK YÜK: BİRİM AĞIRLIK BAŞINA ENERJİ

Hidrolik eğim hesabı

Hidrojeoloji kesiti

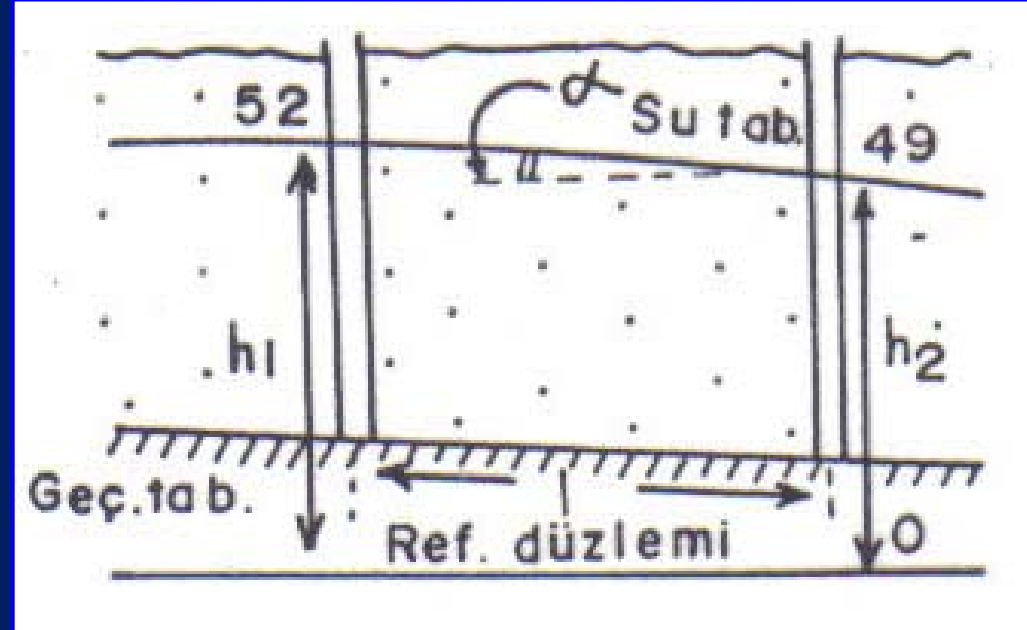
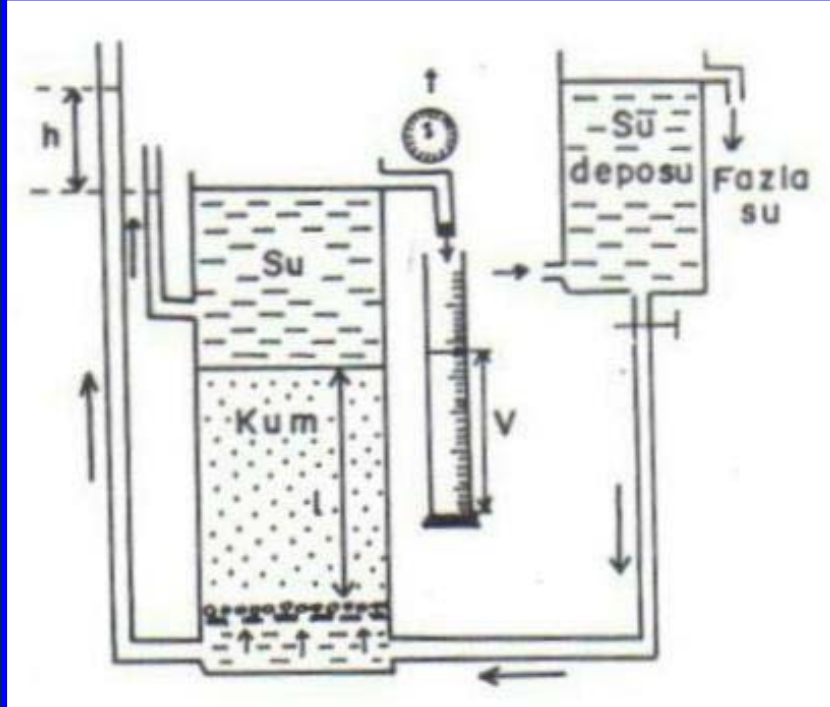
$$\tan \alpha = i = \frac{\Delta h}{\Delta l}$$

$$Q = K * A * \frac{h}{l}$$

$$Q = K * A * i$$

Laboratuvarda
Darcy Yasası'nın uygulaması

Arazide
Darcy Yasası'nın uygulaması

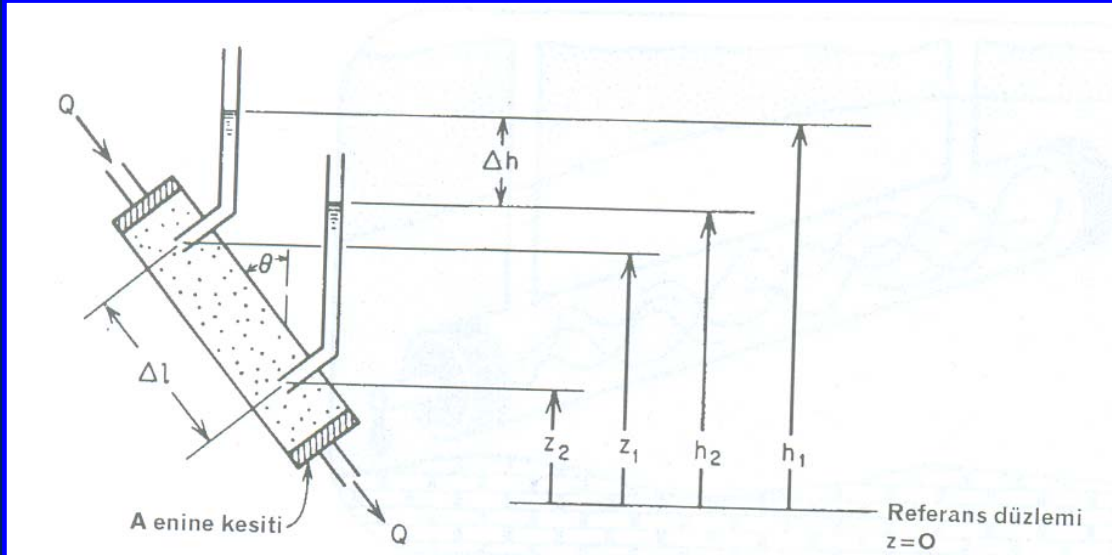
Sabit basınçlı permametre- farklı basınçlarda ölçüm yapmak için su deposunun seviyesi deneye başlamadan değiştirilebilir. Deney sırasında sabit kalacaktır.

$$K = \frac{Q \cdot l}{A \cdot h}$$

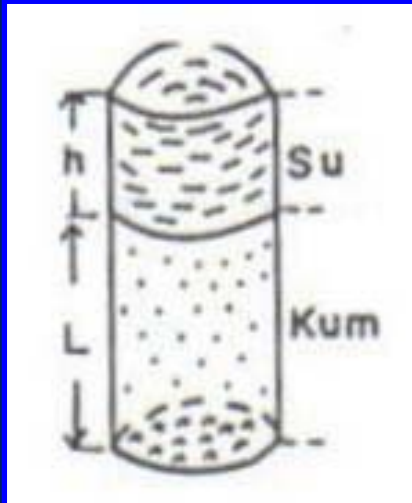
$$Q = \frac{V}{t}$$

Permametreler

Laboratuvarda

Darcy düzeneği

Tabanı delikli kutu üzerine malzeme konur.

Kutu içi su dolu bir kaba çok yavař sokulur.

Su numunenin içinden geçerek belli bir seviyeye yukselir.

Kutu sudan çıkarılır, kum üzerindeki suyun kum yuzyeyinden kaybolana kadar geçen süre saptanır.

$$K = \frac{L}{t} * \log_e \left(1 + \frac{h}{L} \right)$$

Geçirimsizliğin ARAZİDE Ölçülmesi

•Darcy yasasından yararlanarak,

•Kuyulardan pompajla su çekimi;

Dengeli rejim-serbest akifer (DUPUIT Yöntemi)

Dengeli rejim-basınçlı akifer (DUPUIT Yöntemi)

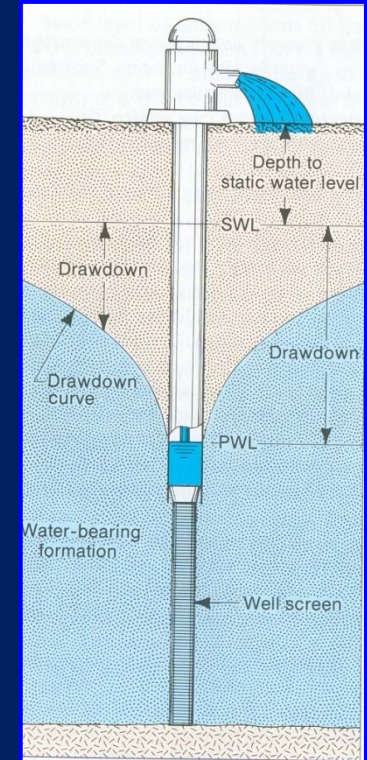
Dengeli rejim-gözlem kuyulu (THIEM Yöntemi)

Dengesiz rejim-THEIS Yöntemi

Dengesiz rejim-JACOB Yöntemi

•Su enjeksiyonu ile,

Lugeon Yöntemi

Arazide

Darcy Yasası ile Geçirimlilik Hesabı

$$Q = K * A * dh/dl$$

$$Q = K * A * i$$

$$Q/A = (K * A * i) / A$$

$$Q/A = K * i = V = q \text{ (darcy hızı)}$$

$$V_r = (K * i) / n \quad \text{ise} \quad K = (V_r * n) / i$$

K: Geçirgenlik katsayısı, m/s

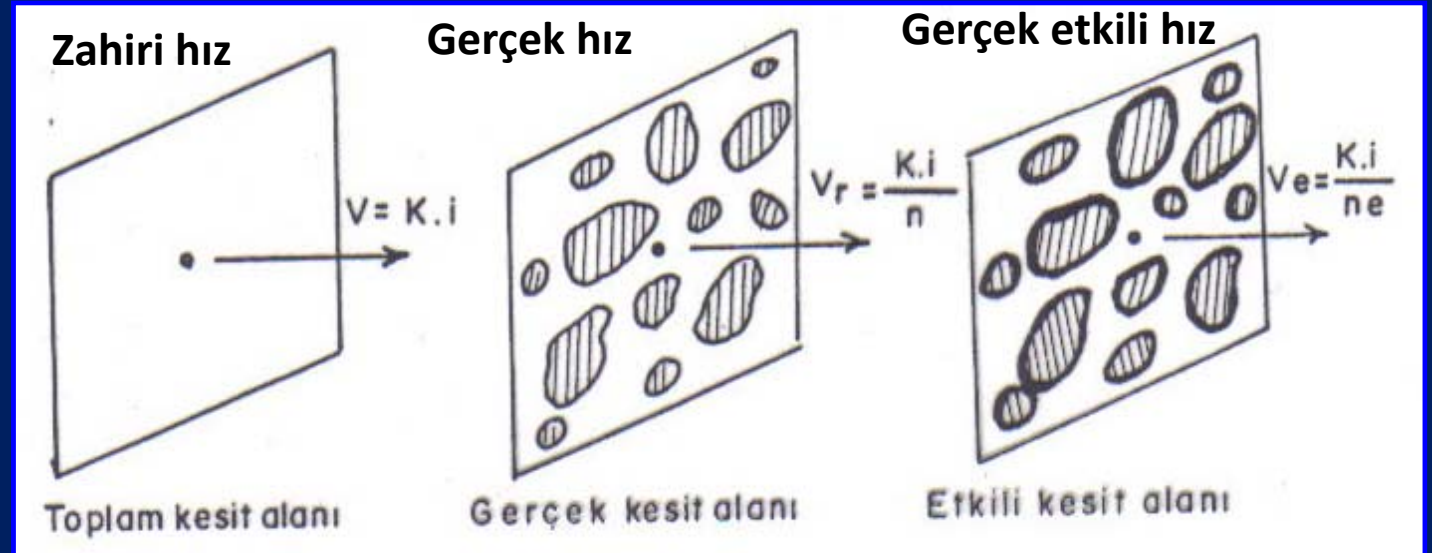
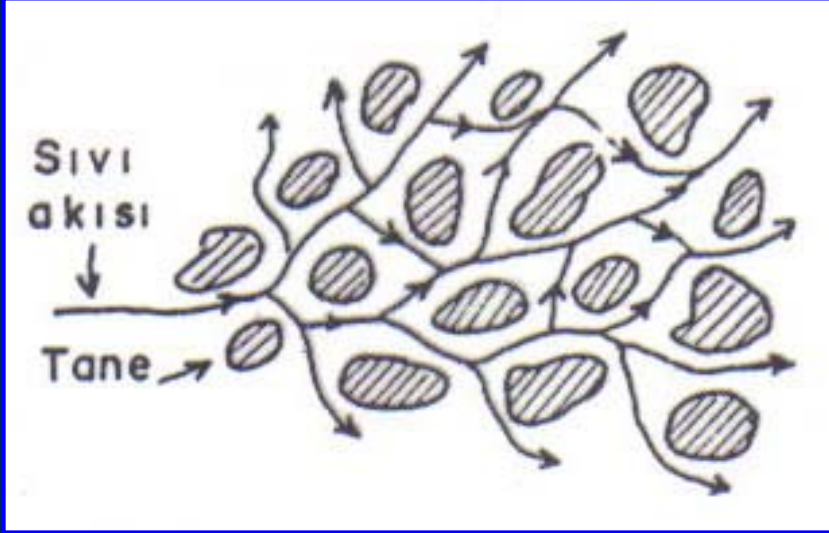
V_r : Yeraltı suyu gerçek hızı, m/s (Yeraltısuyunun kesit alanında boşluklardan hareket ettiğini göz önüne alır)

n: Toplam gözeneklilik, %

i: Hidrolik eğim, %

Zahiri hız: $V = K * i$

Yeraltı suyu akım hızı

Hidrojeolojik Birimler

Akifer: Su taşır ve iletir. Örnekler: çakıl, kum, kumtaşı, çakıltaşı, karstik kireçtaşı, kırıklı çatkaklı granit

Akitard: Su taşır ve suyu az iletir. Örnekler: Killi siltli kum, silt

Akiklöd: Su taşır ve suyu iletmez. Örnekler: Kil, siltli kil

Akifüj: Suyu taşımaz ve iletmez. Örnek: Şist, granit

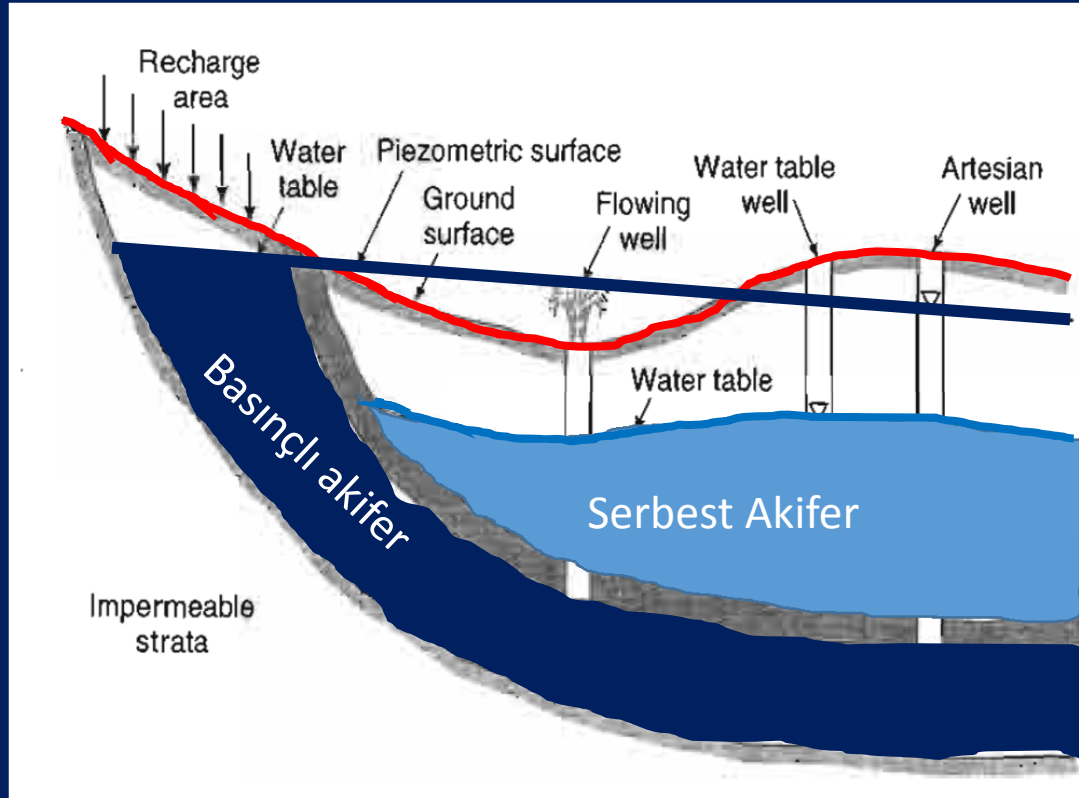
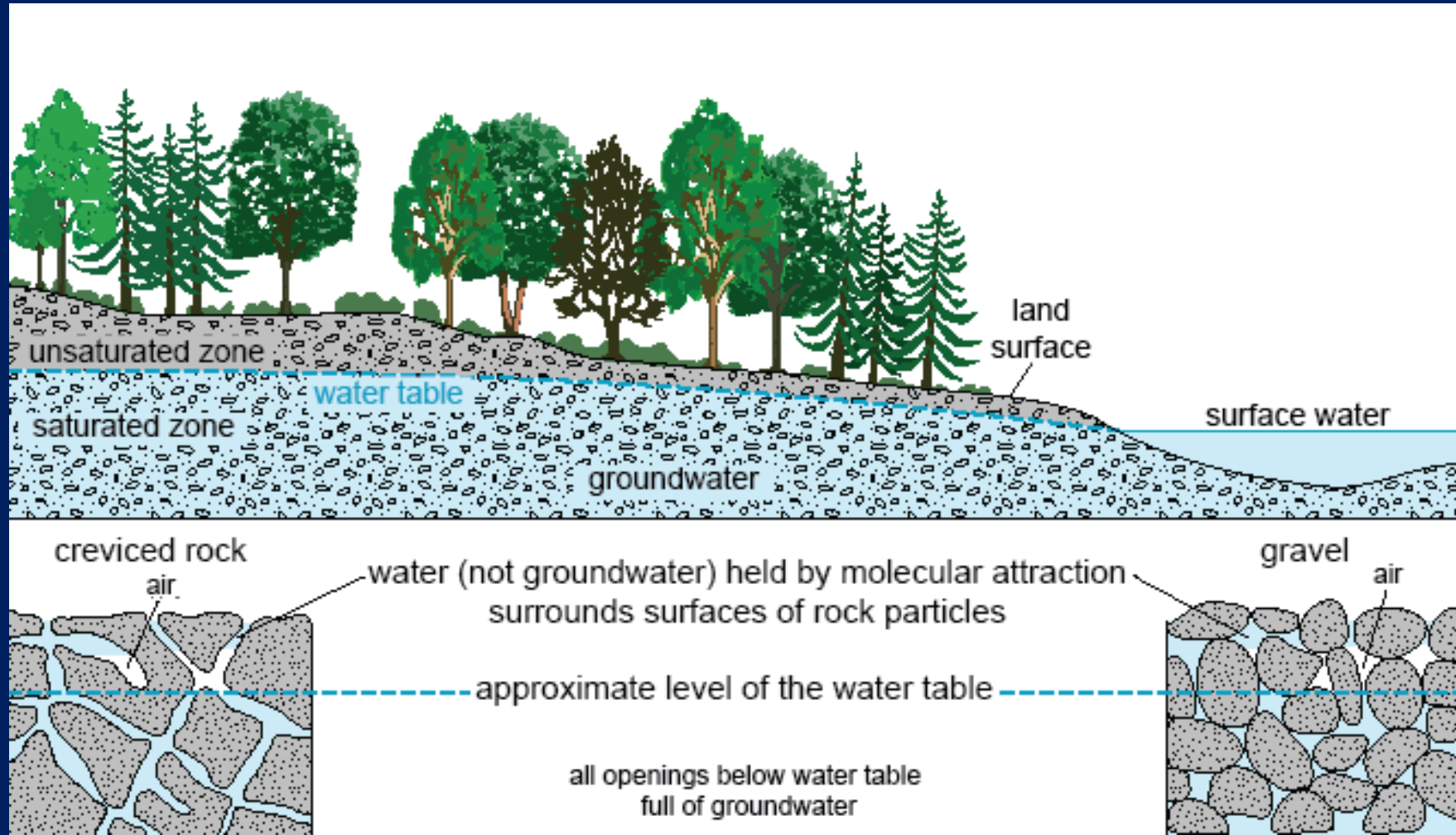

Figure 2.7.1. Schematic cross section illustrating unconfined and confined aquifers.

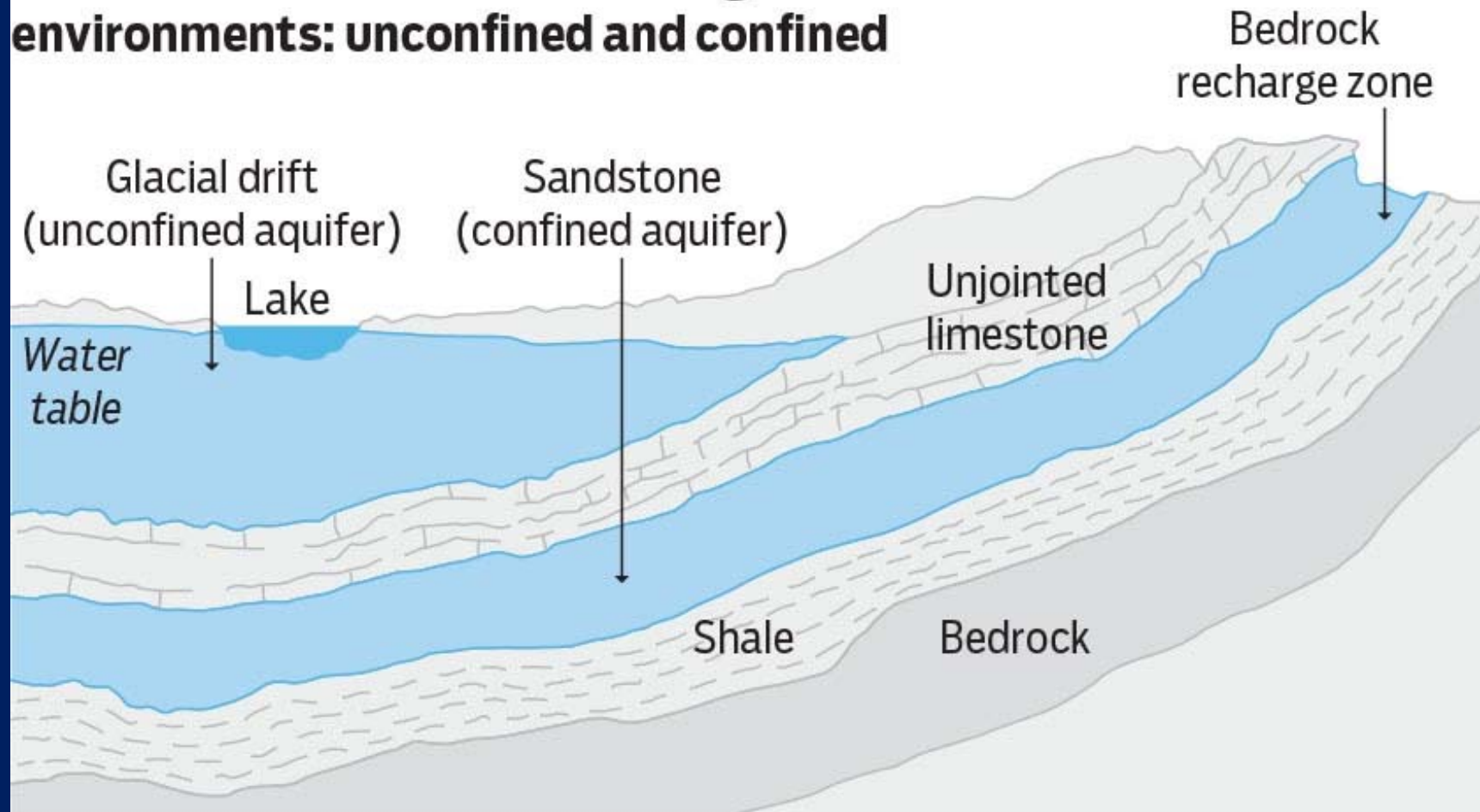
Kırıklı/Çatlaklı kayaç

Çakıl

Kaynak: USGS website

What aquifers look like through a cross section

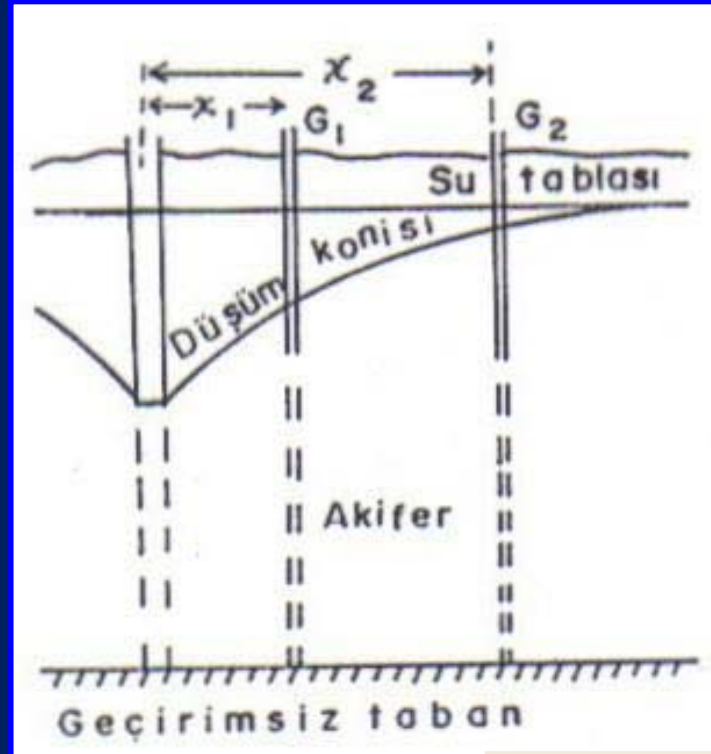
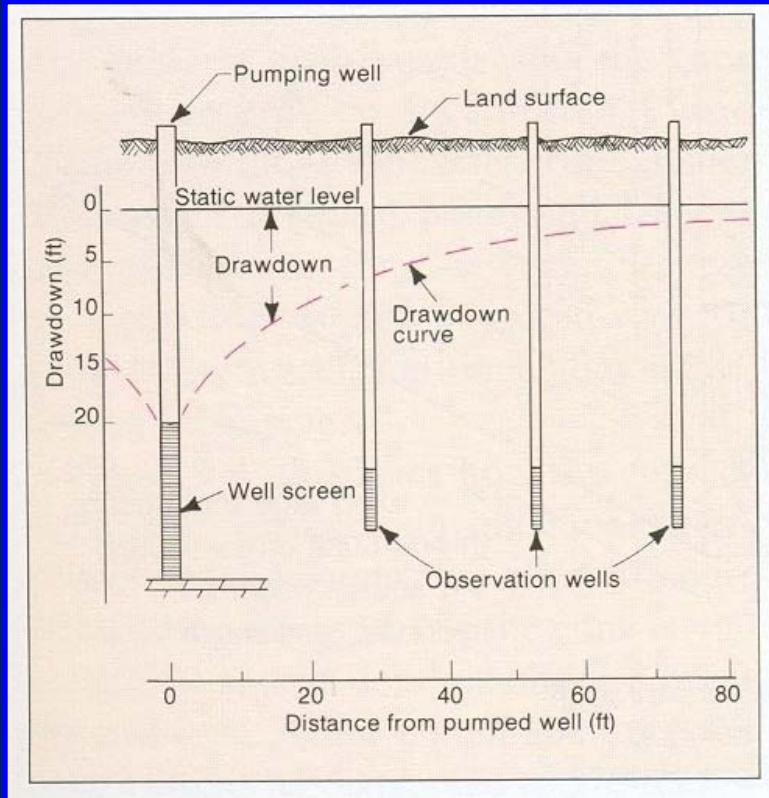
Groundwater exists in the underground in two environments: unconfined and confined

Source: Driscoll (1986)

Graphics24

Dengeli rejim-serbest akifer (DUPUIT Yöntemi)

Serbest akifer

$$K = \frac{Q * \log_e R/r}{\pi(H^2 - h^2)}$$

Arazide

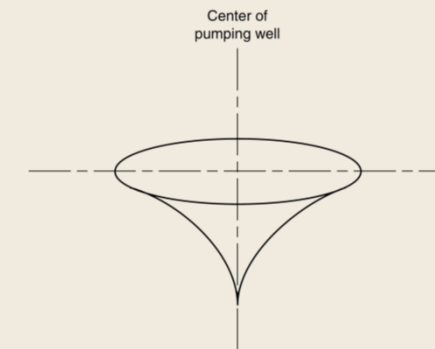
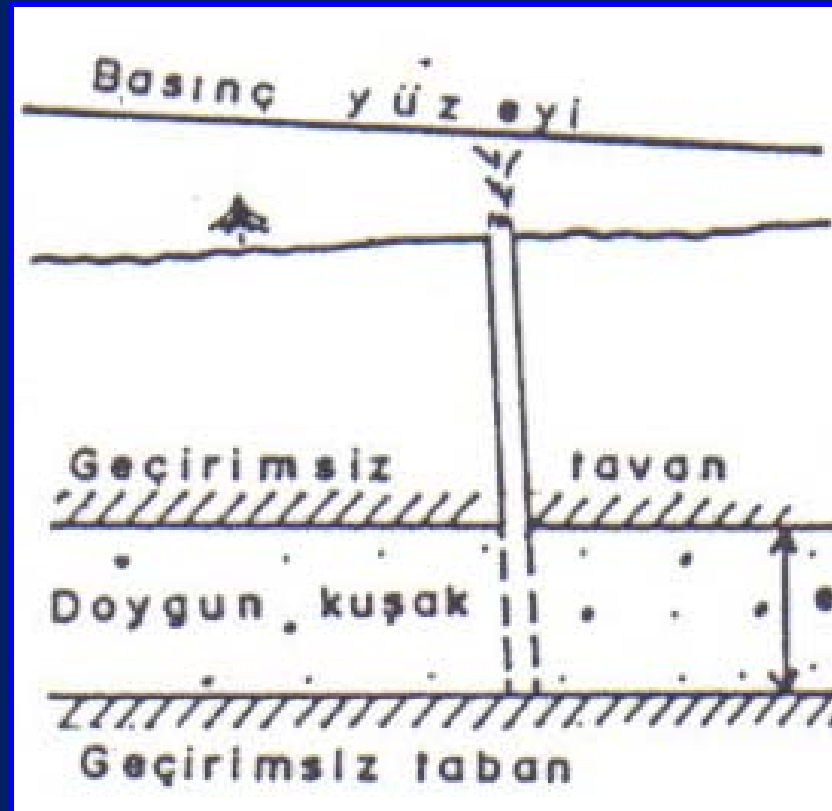

Figure A-4. The cone of depression associated with a pumping well in a homogeneous aquifer.

Dengeli rejim-basıncı akifer (DUPUIT Yöntemi)

Basıncı akifer

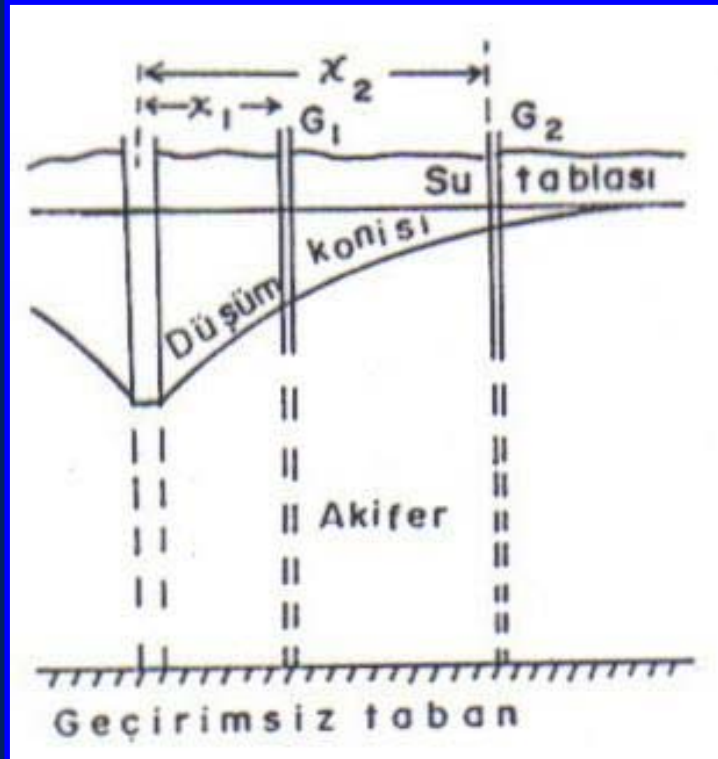
$$K = \frac{Q * \log_e R/r}{2 * \pi * e * \Delta}$$

Δ = kuyuda bir t
anında ölçülen düşüm

Arazide

Dengeli rejim-gözlem kuyulu (THIEM Yöntemi)

$$K = \frac{Q * \log_e x_2/x_1}{\pi(Z_2^2 - Z_1^2)}$$

$$K = \frac{Q * \log_e x/r}{\pi(Z^2 - h^2)}$$

Serbest akifer, tek ve çift gözlem kuyulu çözüm

Arazide